HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ליגזז וליעבד. אלא כדין קדשים שקדש הקדשן את מומן שכשפודין אותן אין בהן היתר גיזה ועבודה אלא היתר אכילה כדאמרי' בפ' שני דבכורות (דף יד.). משא"כ בקדשים שאם קדש מומן להקדשן יוצאין לחולין ע"י פדיון ליגזז וליעבד כדאמרי' התם בבכורות אבל בתמורה גלי קרא (ויקרא כז) טוב כרע או רע בטוב לא תפרים בין תם לבעל מום: **גבמ'** (ג) **גבי תמורה לקי.** דרבי ביה קרא הוא (ד) שוגג כמזיד: **גבי קדשים לא לקי.** (ה) אלא מצינו מלקות אלא במזיד ובהתראה: **סבסור לומר.** שור שאור שיצא מביתי תמלא יהא תמורה תחת זה ויצא מפיו שור לבן גבי תמורה קדשים ולקי דגלי ביה קרא (ו): **גבי קדשים.** (ז) אם בעל מום הוא לא למזבח לא לקי דהא לא קדיש הקדש הקדש: **אלא זו וחיכונם זו.** ואותה של הקדש תמימה היא ולא נפקא לחולין אלא מופסת זו בקדושתה (ח) והויא תמורה והוא (ט) סבור שתצא לחולין כבעל מום (י) ולא למהיר מתכוין ואפ"ה לקי וגבי קדשים נמי דומיא דהאי דהא היה יודע שהקדשים אסורין לזרים אבל (יא) סבר הוא דהיכא דנפל בהן מום נאכלין בלא פדיון והיינו דומיא דהאי דהא היה יודע שהתמורה אסורה אבל כבי האי גוונא (יב) סבר דמותר: **ונכנס והקדיש ומיר אלא מדעתו.** שבעל מחשבות הוא ולא היה יודע מה היה אומר (יג) בתמורה קדשי ולקי דגלי קרא שוגג כמזיד: **בקדשים.** לא קדיש ואי (ז) איכא בעל מום קבוע לא לקי דהא כתיב הכי: **לא קדושין בתמורה.** אע"פ שהתמורה חלה קדושת הגוף על בעל מום קבוע אינה חלה על אלו וכ"ש שאין קדושת הגוף חלה עליהן בהקדש הפה אלא קדושת דמים בעצים ואבנים ואינן נמכרין מום לפדות: **ולא מקדישין.** אחרים בתמורה אם (יג) קדש הן: ור' (יד) מאיר מפרש הילף הן קדושין שלריך לומר שאין מקדישין: **במקדיש בהמה.** דחיילא עלה קדושה: **ואח"כ נטרפה.** (טו) (אע"פ קדושה היא) בזו הולך לומר שאף על פי שקדושה היא אינו עושה תמורה אבל כלאים וטומטום ואנדרוגינוס מתחילת בריאתן נתקלקלו ואין (טו) בהן אותה קדושה: **אלא בוולדי קדשים.** שקדשה אמן קודם שנתעברה דהשתא ממילא הן קדושים דעובר ירך אמו הוא ובאה הולך לומר לאין עושין תמורה: **ואליבא דר' יהודה דאמר.** [יא.] בשאר ולד קדשים עושה תמורה אינעטיך לאשמועינן בהני דלא עבדי תמורה ולא נתחא להו קדושת הגוף אפילו ע"י תמורה והני דאמרן לאו רע מעיקרו מיהו דהא אוקימנא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה במקדיש ולד כו' וטומטום ואנדרוגינוס קדשי אגב אמן קודם שיצאתן הגוף: **והרי בעל מום דלא קרב ונתחא ליה קדושת הגוף.** ע"י תמורה דקתני מתני' שהתמורה חלה כו' ואי קדם הקדשו את מומו עביד תמורה דלכתיב טוב ברע והך בהמה ממי שקדש הקדשה את מומה ואי נטרפה כשהיתה חולין תתפוס בתמורה: **קרב במיון.** שאר בהמות תמימות אבל כל הני ה' לא קרבי במיון. יוצא דופן לא תשיב ליה מין שאר בהמות (טז) דתמיהו אנשי (יז) : **פסול הגוף.** וכל הני פסול הגוף כגון שיקב קרוס של מוח ושיקבה הקיבה אבל (יח) מוס פסול חסרון בעלמא הוא: **והלא שרוע וקלוט דכתיב בפרשה.** (ויקרא כב) גבי בעלי מומין והני פסול הגוף מיהו בלא חסרון ואפי' הכי **שעביד תמורה דכתיב טוב ברע הכי** (יט) פירש רבי: **מאי אתמר נטרפה** (כ) **אי תמיה לבעל מום דמוחר באכילה.** כלומר אי לא מדמיא לבעל מום דמוחר לטומאה לה מילתא דים במיגה קבוע דמיא לה במילתא אחריתי דאסורה באכילה בטומאה: **לריכה מום קבוע לפדות אבל מום דמוחר באכילה.** לא קדיש לגופה לא נחתא לה קדושת הגוף תא שמע רבי אלעזר אומר הכלאים ויוצא דופן וטריפה וטומטום ואנדרוגינוס לא קדושין ולא מקדישין ואמר שמואל לא קדושין בתמורה ולא מקדישין לעשות תמורה ותניא אמר רבי אי מאהר וכי מאהר שאין קדושין מהיכן מקדישין אלא אי אתה מוצא אלא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה (כא) **היא היתה טרפה מעיקרא לא נחתא** (כב) **ליה קדושת הגוף אמרא**

גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי. ואית ספרים דגרסי גבי תמורה קדיש כו' (כא) ולפי גי' דאשוכא (כב) משום דשוגג דתמורה לקי דגזירת הכתוב היא משום דכתיב יהיה לרבות שוגג כמזיד וכיון (כג) וכיון שמעון שאנן מיפלגו הה הכרחה אם יש מלקות בשוגג דתמורה ומצאו בה ספרים מלוקים הכא וברים מכילתין פירשתיו ומיהו בסמוך גבי כסבור קדשים שעולה לשם מוס נאכלין בלא פדיון לא מצינו למגרס גבי קדשים לא לקי שהרי קדוש ועומד הוא מעיקרא אלא ס"ג ביה גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי: **אכנס** לבית זה כו' הקדיש שלא מדעתו. פרש"י שבעל מחשבות היה ולא היה יודע מה היה אומר וקפסה למה לו לומר אכנס לבית זה כו' כלומר כשאכנס לבית זה שהיה בהמה זו תמורה מיד וזו שהיה (כד) קדושה (כה) מדעתיה (כו) ונכנס בה והמיר והקדיש אלא מדעתו אלא אמר דבר בכיסתמו (כז) וגם לא חשב במה שאמר מתחילה ומעתה אחל התמורה והקדש אלא מדעתו:

אי הכי טרפה נמי הא קרבה במינה. אבל מן הטאה לא פריך דטומטום ואנדרוגינוס בריות משונות הן והוי כאילו לא קרב במינן וכך יולא דופן תהי בה אינשי והוי כאילו לא קרב במינו וכן כלאים משונה הוא והוי כאילו לא קרב במינו וכן פרש"י:

הדרן עלך יש בקרבנות

לגזוז (א) ולעבד ר' יוסי בר' יהודה אומר (ב) עשה שוגג כמזיד בתמורה (ג) ולא עשה שוגג כמזיד במוקדשין [א] (ד) ר' (ה) אלעזר אומר (ו) הכלאי' והטרפה והיוצא דופן וטומטום ואנדרוגינום לא קדושין ולא מקדישין: **גמ'** מ"ט דר' יוסי בר' יהודה אמר קרא (ז) יהיה קודש (ח) לרבות שוגג כמזיד ה"ד שוגג כמזיד אמר חזקיה כסבור שהוא מותר להמיר (ט) [ב] גבי תמורה לקי גבי קדשי' (י) לא לקי [ג] (יא) לישנא אחרינא גבי תמורה קדיש גבי קדשים לא קדיש] (יב) ר"ל ור' יוחנן אמרי (יג) כסבור לומר תמורת עולה [ד] ואמר תמורת (יד) שלמים (לישנא אחרינא) גבי תמורת שלמים (טו) קדיש גבי קדשים (טז) לא קדיש [ל"א] כסבור לומר שחור ואמר לבן (יז) גבי תמורה לקי גבי קדשים לא קדיש (יח) ר' יוחנן אמר (יט) באומר תצא זו (כ) ותיכנס זו גבי קדשים (כא) (באומר) שנולד בהם מום נאכלין בלא פדיון (כב) לא לקי גבי תמורה לקי רב ששת אמר באומר אכנס לבית זה ואקדיש ואמיר ונכנס והמיר והקדיש שלא מדעתו (כג) גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי: ר"א אומר הכלאים והטרפה וכו': (כד) אמר שמואל (כה) לא קדושין בתמורה ולא מקדישין לעשות תמורה תניא אמר ר' (כו) מאיר ומאהר שאין קדושין מהיכן מקדישין אלא אי אתה מוצא אלא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה (כז) במקדיש ולד ויצא (כח) [דרך] דופן אבל כלאים וטומטום ואנדרוגינום אי אתה מוצא אלא בולדי קדשים ואליבא דרבי יהודה דאמר הולד עושה תמורה אמר רב (כט) פפא מ"ט (ל) דר' אליעזר (לא) בבהמה טמאה מה בהמה טמאה לא קרבה ולא נחתא לה קדושת הגוף אף הכי (לב) לא קרבי ולא נחתא להו קדושת הגוף אמר ליה רב פפא לרבא והרי בעל מום דלא קריב ונחתא ליה קדושת הגוף א"ל בעל מום קרב במינו א"ה טרפה נמי (לג) קא קרבה במינה אלא אמר רבא בבהמה טמאה מה בהמה טמאה פסול הגוף אף כל פסול הגוף לאפוקי בעל מום דפסול חסרון נינהו א"ל רב אדא לרבא והלא [2] שרוע וקלוט כתיב בפרשה והא הני (לד) פסול הגוף נינהו אלא אמר רבא בבהמה [טמאה] מה בהמה טמאה דליכא במינה אף כל דליכא במינה לאפוקי בעל מום דהא איכא במינה (לה) מאי אמרת טרפה (לו) איכא במינה לא דמיא לבעל מום בהמה טמאה אסורה באכילה וטרפה אסורה באכילה לאפוקי בעל מום דמותר באכילה אמר שמואל המקדיש את הטריפה צריכה מום קבוע (לז) לפדות עליו ש"מ פודין את הקדשים להאכילן לכלבים אלא אימא עושה קדושה (לח) (למיתה [ה]) כסבור מותר להקדיש בעלי מומין לגבי מזבח גבי תמורה קדיש גבי קדשים לא קדיש) למות (לט) ור' אושעיא אומר אינה אלא כמקדיש עצים ואבנים בלבד (מ) [ו] (מא) תנן כל הקדשים שנעשו טרפה אין פודין אותן לפי שאין פודין (מב) הקדשים להאכילן לכלבים טעמא שנעשו הא היו מעיקרא פודין אותן (מג) דלמא האי תנא סבר כל היכא דלא חזי לגופה לא נחתא לה קדושת הגוף תא שמע רבי אלעזר אומר הכלאים ויוצא דופן וטריפה וטומטום ואנדרוגינום לא קדושין ולא מקדישין ואמר שמואל לא קדושין בתמורה ולא מקדישין לעשות תמורה ותניא אמר רבי (מד) מאיר וכי מאהר שאין קדושין מהיכן מקדישין אלא אי אתה מוצא אלא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה (מה) **היא היתה טרפה מעיקרא לא נחתא** (מו) **ליה קדושת הגוף אמרא**

אמר מקדים ולד כו' וטומטום ואנדרוגינום קדשי אגב אמן קודם שילידתן והרי בעל מום דלא קרב ונחתא ליה קדושת הגוף. ע"ש תמורה דלקתני מתני' שהתמורה חלה כו' ואי קדם הקדשו את מומו עביד תמורה דלכתיב טוב ברע והך בהמה ממי שקדש הקדשה את מומה ואי נטרפה כשהיתה חולין תתפוס בתמורה: **קרב במיון.** שאר בהמות תמימות אבל כל הני ה' לא קרבי במינו. יוצא דופן לא תשיב ליה מין שאר בהמות (מז) דתמיהו אנשי (מח) : **פסול הגוף.** וכל הני פסול הגוף כגון ניקב קרוס של מוח וניקבה הקיבה אבל (מט) מוס פסול חסרון בעלמא הוא: **והלא שרוע וקלוט דכתיב בפרשה.** (ויקרא כב) גבי בעלי מומין והני פסול הגוף מיהו בלא חסרון ואפי' הכי שעביד תמורה דכתיב טוב ברע הכי (נ) פירש רבי: **מאי אתמר נטרפה** (נא) **אי תמיה לבעל מום דמוחר באכילה.** כלומר אי לא מדמיא לבעל מום דמוחר לטומאה לה מילתא דים במיגה קבוע דמיא לה במילתא אחריתי דאסורה באכילה בטומאה: **לריכה מום קבוע לפדות שהקדישו אחר.** [יא.] **ולפי גי' דאשוכא** (נב) **משום שוגג** (נג) **וכיון שמעון משאנין** (נד) **וכיון דאנכנס** (נה) **דקדוש** (נו) **ונכנס** (נז) **ולא** (נח) **לא** (נט) **לא** (ס) **לא** (סא) **לא** (סב) **לא** (סג) **לא** (סד) **לא** (סה) **לא** (סו) **לא** (סז) **לא** (סח) **לא** (סט) **לא** (ע) **לא** (עא) **לא** (עב) **לא** (עג) **לא** (עד) **לא** (עה) **לא** (עו) **לא** (עז) **לא** (עח) **לא** (עט) **לא** (פ) **לא** (פא) **לא** (פב) **לא** (פג) **לא** (פד) **לא** (פה) **לא** (פו) **לא** (פז) **לא** (פח) **לא** (פט) **לא** (צ) **לא** (צא) **לא** (צב) **לא** (צג) **לא** (צד) **לא** (צה) **לא** (צו) **לא** (צז) **לא** (צח) **לא** (צט) **לא** (ק) **לא** (קא) **לא** (קב) **לא** (קג) **לא** (קד) **לא** (קה) **לא** (קו) **לא** (קז) **לא** (קח) **לא** (קט) **לא** (ר) **לא** (רא) **לא** (רב) **לא** (רג) **לא** (רד) **לא** (רה) **לא** (רו) **לא** (רז) **לא** (רח) **לא** (רט) **לא** (ש) **לא** (שא) **לא** (שב) **לא** (שג) **לא** (שד) **לא** (שה) **לא** (שו) **לא** (שז) **לא** (שח) **לא** (שט) **לא** (ת) **לא** (תא) **לא** (תב) **לא** (תג) **לא** (תד) **לא** (תה) **לא** (תו) **לא** (תז) **לא** (תח) **לא** (תט) **לא** (י) **לא** (יא) **לא** (יב) **לא** (יג) **לא** (יד) **לא** (טו) **לא** (טז) **לא** (יז) **לא** (יח) **לא** (יט) **לא** (כ) **לא** (כא) **לא** (כב) **לא** (כג) **לא** (כד) **לא** (כה) **לא** (כו) **לא** (כז) **לא** (כח) **לא** (כט) **לא** (ל) **לא** (לא) **לא** (לב) **לא** (לג) **לא** (לד) **לא** (לה) **לא** (לו) **לא** (לז) **לא** (לח) **לא** (לט) **לא** (מ) **לא** (מא) **לא** (מב) **לא** (מג) **לא** (מד) **לא** (מה) **לא** (מו) **לא** (מז) **לא** (מח) **לא** (מט) **לא** (נ) **לא** (נא) **לא** (נב) **לא** (נג) **לא** (נד) **לא** (נה) **לא** (נו) **לא** (נז) **לא** (נח) **לא** (נט) **לא** (ס) **לא** (סא) **לא** (סב) **לא** (סג) **לא** (סד) **לא** (סה) **לא** (סו) **לא** (סז) **לא** (סח) **לא** (סט) **לא** (ע) **לא** (עא) **לא** (עב) **לא** (עג) **לא** (עד) **לא** (עה) **לא** (עו) **לא** (עז) **לא** (עח) **לא** (עט) **לא** (פ) **לא** (פא) **לא** (פב) **לא** (פג) **לא** (פד) **לא** (פה) **לא** (פו) **לא** (פז) **לא** (פח) **לא** (פט) **לא** (צ) **לא** (צא) **לא** (צב) **לא** (צג) **לא** (צד) **לא** (צה) **לא** (צו) **לא** (צז) **לא** (צח) **לא** (צט) **לא** (ק) **לא** (קא) **לא** (קב) **לא** (קג) **לא** (קד) **לא** (קה) **לא** (קו) **לא** (קז) **לא** (קח) **לא** (קט) **לא** (ר) **לא** (רא) **לא** (רב) **לא** (רג) **לא** (רד) **לא** (רה) **לא** (רו) **לא** (רז) **לא** (רח) **לא** (רט) **לא** (ש) **לא** (שא) **לא** (שב) **לא** (שג) **לא** (שד) **לא** (שה) **לא** (שו) **לא** (שז) **לא** (שח) **לא** (שט) **לא** (ת) **לא** (תא) **לא** (תב) **לא** (תג) **לא** (תד) **לא** (תה) **לא** (תו) **לא** (תז) **לא** (תח) **לא** (תט) **לא**

מוסף רש"י

הכלאים כו'. כלאים פסול להקרבה דכתיב (ויקרא כב) שור או כשב, פרט לכלאים, כי יולד פרט ליולד דופן, והגך תמצה ליף ר"ש מקבלי דלא חייל קדושה עליהם, ואע"ג דשאר פסולי הקרבה כגון רובע ונרבע ומוקה ונעבד ותמנן ומחוי חייל עליהם קדושה הגוף ולריכין מום קבוע ליפדות עליו ולאחר פדיון אסורין בגיזה ועבודה, הני לא חייל עליהם קדושה דמים כדתניא בעבלמא ונפדין בלא מום ומותרין בגיזה ועבודה לאחר פדיון (רבמות פד.). **לא** קדושין בתמורה. לא מיצעיא חמלא הקדש דלא קדיש, דאפילו בעל מום שקדש מומו לחקדשו לא נחתא ליה קדושה הגוף כגון כלאחר בכבכות ס"ב (יד.). אלא אפילו אם המיר קודש בהן הני לא מקדש, דאילו בעל מום חייל עליה קדושה הדוף ליאסר בגיזה ועבודה אף משיפדה, דכתיב עוד כרע אם אמר יטירנו, אפילו הכי אהני לא חייל (רבמות פד.). שאם הן חולין והמירן בבהמת קדשים אינם נתפסין ואפילו תמורה אחלה על בעלי מומין קטנין אינם חלה עליהן וכ"ש אם הקדישם ממש אינן קדושין (לעיל יא.). **ולא** מקדישין לעשות תמורה. אין מקדישין אחר לעשותו תמורה, אם הן קדושין והמיר בהמת חולין ההן (שם) והיכי שהן עצמן קדושין, עגון שהיו ולדות קדשים הקדשי אגב אמן (בכורות מב.).

הדרן עלך יש בקרבנות

שינויי נוסחאות

א) לעיל יפ. איתא ר' אליעזר ולכ"מ, ועי' בתו' יומות פ"ד ע"א ד"ה ר"פ. (מגה"מ) **ב)** לתמיר. דבוותיה גבי קדשים כסבור מותר להקדיש בעלי מומין לגבי מזבח, ועי' בהשמטות בסוף המסכת (שם"מ) **ג)** גי' רש"ק, **ד)** ל"ל דשנת אחרינא דסבור מותר להקדיש בעלי מומין לגבי מזבח גבי תמורה קדיש גבי קדשים לא קדיש ר"ל ור"א אמרי דסבור לומר תמורת עולה ואמר תמורת שלמים ל"ש דסבור לומר כרע אם אמר כרע לבן ולכן אמר לבן ואמר שחור ולכן אמר לבן ולכן אמר שחור ולכן אמר לבן. [ומה"ר אחר לא מקדיש ולכן אמר לבן] ולכן אמר לבן